

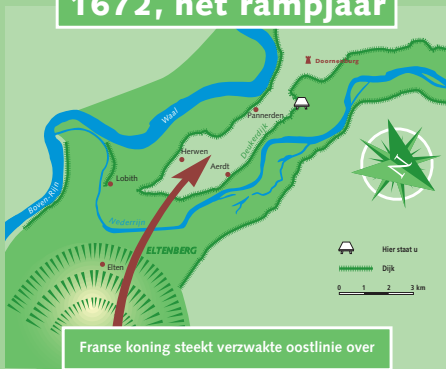
MENS

Het rampjaar
De Republiek van de Verenigde Nederlanden is in oorlog met Engeland en Frankrijk. De Franse koning Lodewijk XIV wil de Republiek van de Verenigde Nederlanden nauwelijks meer bezetting. In 1672 lukt het de Franse koning Lodewijk XIV vanuit Duitland met een leger van 150.000 soldaten de versterkte Rijn over te steken en gebiedend. Het rampjaar 1672 is een feit.

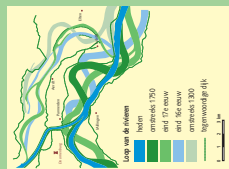

Historische kaart van de regio rond 1672.

1672, het rampjaar

Frans koning steekt verzwakte oostlinie over

De Rijn is sinds enkele eeuwen zeer omhoog. De rivier verdringt zich en weegt zandbanken op die de afvoer richting Nederland verhinderen. De van oorsprong kleine afspijling de Waal trekt steeds meer water. Stroomaankomst van Lobbië slinkt de eens zo machtige Rijn tot enkel een rivier die nu nog bekend staat als de Rijn. De Rijn, Handsteden als Utrecht, Arnhem, Deventer en Zutphen worden onbereikbaar voor scheepvaart. De verdediging van de Republiek valt weg. De waaierlijke Franse Koning Lodewijk XIV kam in 1672 met 150.000 soldaten de onderprij geulen bij Lobbië gematigdijk doorwaden.

De Rijn verzandt

De Rijn is sinds enkele eeuwen zeer omhoog. De rivier verdringt zich en weegt zandbanken op die de afvoer richting Nederland verhinderen. De van oorsprong kleine afspijling de Waal trekt steeds meer water. Stroomaankomst van Lobbië slinkt de eens zo machtige Rijn tot enkel een rivier die nu nog bekend staat als de Rijn. De Rijn, Handsteden als Utrecht, Arnhem, Deventer en Zutphen worden onbereikbaar voor scheepvaart. De verdediging van de Republiek valt weg. De waaierlijke Franse Koning Lodewijk XIV kam in 1672 met 150.000 soldaten de onderprij geulen bij Lobbië gematigdijk doorwaden.

Reageren op militaire dreiging en handelsbelangen

Ni de twaalfde eeuw van de Franzen, in 1674, overleegen de Nederlanders opvoeren en steden voor het eerst over grote werken in de rivieren. Ze hebben een gezamenlijk besluit de versterkte Rijn bij Lobbië moet weer een militaire barrière worden. Maar verder heerst er roerendheid.

Historische kaart van de militaire verdedigingsgracht.

1701

Nederlandse gewesten bouwen militaire verdedigingsgracht tussen Waal en Rijn

Van verdedigingsgracht tot kanaal

Om nieuwe invallen vanuit het oosten af te slaan, legt vestingbouwverplichting van de Waalkedijkgracht met een verdedigingswal aan. Dit versterkingen ligt tussen de Waal en de Rijn. Het zwaartpunt van de verdediging van de handelssteden aan de Rijn voert de gracht aanvankelijk geen water van Waal naar Rijn. In 1707

Fensgezind achter economische wederopbouw

De herenbevelen over het Pannerdensch Kanaal, liden uiteindelijk tot de oprichting van de Natuurnet. Dit was voor de Rijkswaterstaat, in 1798. Ook op andere terreinen wordt Nederland de eenheidsstaat de we nu kennen.

Historische kaart van de economische wederopbouw.

1961

De Groene Rivier ontstaat uit legging van het Pannerdensch Kanaal

Ontstaan van de Groene Rivier

In 1961 wordt de verzande Oude Rijn met haar uiterwaarden afgesloten van de rivier. De jaarlijkse overstromingen zijn verleden tijd, maar de oude Rijn kan geen hoogwater meer afvoeren in de richting van de Groene Rivier. Het Pannerdensch Kanaal moet dit nu voor zijn rekening nemen. Rijkswaterstaat verlegt het kanaal, waardoor een gevaarlijke knik wordt afgevoerd. Naast het kanaal wordt de 'Groene Rivier' aangelegd: een langgestrekte groene uiterwaard die bij hoogwater extra water kan afvoeren. De Groene Rivier ligt

Samenwerken aan veiligheid en natuur

Nederland denkt op wat de rivier, vaker optredende hoogwaters, in 1995 dient zich een bijna-ramp voor. De Rijn de Waal en de IJssel kunnen de water-massa's die dan uit Duitland op ons af komen, nauwelijks verwerken. In alle tijden wordt een kwart miljoen mensen gevaarlijk. De gebouwen velen gesloopt. Het rivierwater moet weer de rivier krijgen, ook in de uiterwaarden. En in de uiterwaarden moet de oorspronkelijke, vrijwel geheel verdwenen natuur terugkomen. Voor de uiterwaarden van Pannerden, Heeren en Lobbië maakt de overheid in 2001 een nieuw inrichtingsplan gericht op veiligheid en natuur. Burgers, land-eigenaren en bodemden denken mee.

Historische kaart van de veiligheid en natuur werken.

Toekomst

De Groene Rivier krijgt ruimte voor water en natuur

Pannerdense Strang in de Groene Rivier

In de komende tijd wordt in de Groene Rivier gewerkt aan veiligheid en natuur. Vanaf 2015 kan de uiterwaard bij hoogwater 1200 m³ per seconde afvoeren, 50% meer dan voorheen. Daarmee wordt het laagste delen ontstaat de Pannerdense Strang, die ook bij lage waterstanden water vangt. Planten en dieren die zijn aangepast aan de grillen van de rivier zullen zich hier verspreiden. Het Pannerdensch Kanaal zal zijn gebaat bij het rivierdredendrijf. Op de oevers schieten bij laagwater pioniers de Buit oprijng. Samen slijpen de aangelegde en steeds weer omgevormde Groene Rivier huist dan oorspronkelijke rivier natuur.

DE GROENE RIVIER

van droog land tot verdedigingsgracht..., tot kanaal..., tot uiterwaard..., tot natuurgebied...

Het Pannerdensch Kanaal, en zijn uiterwaard, de Groene Rivier, zijn niet natuurlijk ontstaan. In de afgelopen drie eeuwen waren het politieke en maatschappelijke ontwikkelingen die maakten dat het uitzicht vanaf deze plek telkens weer veranderde. De uiterwaard onder aan de dijk was oorspronkelijk droog land achter dijken totdat hier zo'n driehonderd jaar geleden een militaire verdedigingsgracht werd gegraven. Later veranderde de gracht in het bevaarbare Pannerdensch Kanaal en nog later in landbouwuiteraard. Nu wordt de Groene Rivier een waterrijk natuurgebied dat bij hoogwater de veiligheid waarborgt.

dienst landelijk gebied voor ontwikkeling en beheer

de Pannerden water

Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat